LICEUL TEORETIC "BOLYAI FARKAS" ELMÉLETI LÍCEUM
TÎRGU MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY
540064
STR. BOLYAI NR. 3
TELEFON/FAX/0365-882749, 0365-882748
E-mail: bolyai@bolyai.ro

Concursul Național Multidisciplinar „BOLYAI FARKAS”
al liceelor cu clase de predare în limba maghiară, ediția a XVIII-a
Târgu-Mureș, 9 – 11 mai 2025

XVIII. BOLYAI FARKAS MULTIDISZCIPLINÁRIS ORSZÁGOS TANTÁRGYVERSENY

„HISTORIA NOSTRA” TÖRTÉNELEM TANTÁRGYVERSENY
A tantárgyverseny témája: A HUNYADIAK KORA
II. Forduló – Országos szakasz
Marosvásárhely, 2025. május 9–11.

JAVÍTÓKULCS

(a verseny feladatlapjához)

A feladatlap megoldására szánt idő: 3 óra
Minden feladat kötelező!
Összpontszám: 100 pont (90 pont a feladatmegoldásokból + 10 pont hivatalból)

1. Hunyadi János felemelkedése

Elemenként 0,5 pont, összesen **5 pont**

Helyes válaszok: **bátaszéki, Vojk** *(a Vajk is elfogadható),* **Zsigmond, 1409, Hunyadvár** *(a Vajdahunyad is elfogadható),* **macsói, Filippo Maria Visconti, szörényi, szörényi, 1440.**

Szöveg kiegészítése: „A polgárháború során, közelebbről a **bátaszéki** csatával emelkedett egy addig kevéssé ismert kapitány, Hunyadi János a korszak vezéregyéniségei közé. Apja, **Vojk,** Havasalföldről beköltözött román előkelő volt, akit **Zsigmond** udvari lovagjává fogadott, és **1409**-ben neki adta örökbe az erdélyi **Hunyadvár** falut a hozzátartozó uradalommal. Hunyadi kevéssel előbb, 1405 táján született, és fiatal éveit, mint más nemesifjak, különböző nagyurak udvarában töltötte. Egyikük Újlaki István **macsói** bán volt, akinek öccséhez később halálig tartó barátság fűzte. 1430-ban elkísérte Zsigmondot nyugati útjára, és két évig szolgált **Filippo Maria Visconti** milánói hercegnél, ahol feltehetően elsajátított valamennyit a modern hadművészet fortélyaiból. 1434-ben ő is Zsigmond udvari lovagja lett, és egy darabig a déli végeken Tallóci Frank **szörényi** bán oldalán működött. Tallóci ajánlására történhetett, hogy Albert 1439-ben rábízta a **szörényi** végvárak védelmét, és hamarosan a báni címmel is felruházta. Ekkor azonban még nem számított az országnagyok közé. Amikor **1440**-ben Ulászló táborához csatlakozott, még nem a vezérek közt, hanem csak a kevésbé jelentős „előkelők” egyikeként tartották számon.” *(Engel Pál: Szent István birodalma)*

2. Hunyadi János törökellenes harcai

Összesen **5 pont**

Helyes válaszok:

a)

Forrás betűjele	A csata helyszíne (a település neve)	A csata helyszínének a térképvázlaton szereplő sorszáma	A csata évszáma

A)	*Várna*	4.	*1444*
B)	*Nándorfehérvár*	*1.*	1456
C)	Rigómező	*2*	*1448*

Helyszínek megnevezése 1-1 pont, sorszám és évszám 0,5-0,5 pont.

b) 2., 4. (Elemenként 0,5 pont.)

3. Idővonal – Történelmi események időrendbe helyezése

Elemenként 0,50 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok: 1. a), 2. h), 3. e), 4. d), 5. c), 6. f), 7. g), 8. b).

a) I. Ulászlótól elnyeri az erdélyi vajda címet. (1441)
h) Hunyadi kiűzi a betörő törököket Dél-Erdélyből (1442)
e) A hosszú hadjárat kezdete; a hadjáratsorán komoly sikereket ér el az Oszmán Birodalom területén. (1443)
d) A várnai csatavesztés után sikerül elmenekülnie a csata helyszínéről. (1444)
c) Magyarország kormányzójává választják. (1446)
f) Második rigómezei ütközet. (1448)
g) Lemond a kormányzóságról, cserében kinevezik országos főkapitánynak. (1452)
b) A nándorfehérvári diadallal Európa-szerte ismertté válik. (1456)

4. Nándorfehérvár ostroma

Összesen **4 pont**

a) Elemenként 0,5 pont

A helyszín sorszáma a térképen	**A forrásrészlet betűjele**
1.	D
2.	B
3.	E
4.	A

b) Hunyadi János (1 pont)

c) a végvárrendszer kulcsa / legfontosabb erődje volt *vagy* Magyarország kapuja volt *vagy* a dunai felvonulási utat ellenőrizte *vagy* két / több oldalról is folyók védték *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható; más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

5. Arany-ballada párosítása történelmi eseménnyel

Elemenként 0,5 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok:

Arany-ballada	**Történelmi esemény**
„Fiának a levél, Prága városába, Örömhírt viszen a szomorú fogságba: […].”	F
„Állj meg, boszú, megállj: Cseh földön űl a rab; Cseh földben a király, Mindég is ott marad, De visszajő a rab...!”	E
„»Uram, uram, ne félj! László, tudod, nem él S a gyermek, az fogoly.«”	C
„Fut Mohammed földön, vízen; Védve immár a vég Nándor; Homlokát letörli a hős Hunyadi és Kapisztráno.”	A
„Így kerűlt Jank Szibinyáni, Zsigmond király udvarába.”	B
„Másszor is is még Járt vadászni farkasokra; Mint védője a keresztnek, Megrontója büszke tarnak...”	D

F) V. László túszként Prága városába viszi Hunyadi Mátyást.

E) V. László halála után Mátyásnak alkalma nyílik a visszatérésre.

C) V. László ígéretét megszegve megöleti Hunyadi Lászlót.

A) A nándorfehérvári diadal

B) Hunyadi János végigjárja Európát Zsigmond király mellett.

D) Hunyadi János törökellenes harcait vetíti előre.

6. A Hunyadi-családra és a Cillei–Garai-ligára vonatkozó kijelentések társítása

Elemenként 0,5 pont, összesen **5 pont**

Hunyadi-család	**Cillei–Garai-liga**
A, B, F, G, H, I	C, D, E, J

Helyes válaszok:

Hunyadi-családra vonatkozó információk: A, B, F, G, H, I – A nándorfehérvári diadal után a király ki akarta szorítani őket a hatalomból; a család feje 1446-tól kormányzóként irányította az országot; sikeres hadmozdulatokat vittek végbe a török elleni harcok során; Budán a család több tagja fogságba került, a király – korábbi ígéretét megszegve – egyiküket le is fejeztette; V. László halála után gyors helyzetfelismerésüknek köszönhetően átvették az ország irányítását; a Szilágyi Mihály kezén lévő Nándorfehérvárban foglyul ejtették V. Lászlót.

A Cillei–Garai-ligára vonatkozó információk: C, D, E, J – A király nagykorúvá válásával fölénybe kerültek; harcoltak Ulászló és hívei ellen; részt vettek V. László koronázásán; a királyhoz legközelebb álló tanácsadók voltak, rokoni szál is összekötötte őket egymással.

7. Mátyás király életének jelentős színhelyei

Elemenként 0,5 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok: **a) Kolozsvár, b) Jajca, c) Székesfehérvár, d) Moldvabánya** *(a Baia is elfogadható),* **e) Szabács, f) Zágráb, g) Bécs, h) Bécs**

Szöveg kiegészítése:

a) Első hazalátogatása királyként szülővárosába, **Kolozsvárra** 1462 Szent Mihály havában.
b) A király úr táborba szállt, 1463-ban a töröktől sikeresen elfoglalta **Jajca** várát. Ettől fogva a horvát alattvalók nagyobb biztonságban voltak.
c) 1464-ben **Székesfehérváron** megkoronázták a Szent Koronával.
d) A keleti országhatáron túli hadjárat során **Moldvabánya** közelében a decemberi hidegben csatát vesztett a király.
e) A király okos csellel bevette a délvidéket zaklató törököktől **Szabács** 1476-ban. Az ostromra édesapja utolsó, fényes győzelmének helyszínéről, Nándorfehérvárról indult.
f) 1480-ban a török támadás miatt az Adria közelébe, **Zágráb** városába sietett a király, innen szervezte meg apósa, a nápolyi Ferdinánd király megsegítését a török ellen.
g) Az Úr 1485. évében sikeresen foglalta el a király **Bécs** városát.
h) A dicső emlékezetű király **Bécs** városában végezte be földi útját Szent György havának 6. napján.

8. Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos kijelentések helyessége

Elemenként 1 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

a) hamis; **b)** hamis; **c)** igaz; **d)** igaz

9. Idővonal – Történelmi események időrendbe helyezése

Elemenként 0,50 pont, összesen **5 pont**

Helyes válaszok: 1. c), 2. e), 3. h), 4. b), 5. j), 6. d), 7. a), 8. i), 9. f), 10. g).

c) Mátyást Magyarország királyává választják (1458)
e) A bécsújhelyi béke megkötése Mátyás és III. Frigyes között (1463)
h) Mátyás megkoronázása a Szent Koronával (1464)
b) az erdélyi lázadás kitörése (1467)
j) Mátyást cseh királlyá választják (1469)
d) a Vitéz-féle összeesküvés kitörése (1471)
a) Szabács várának elfoglalása (1476)

i) Mátyás és Aragóniai Beatrix esküvője (1476)
f) Bécs elfoglalása (1485)
g) A Nagy Törvénykönyv kiadása (1486)

Megjegyzés: *az a), i) és az i), a) sorrend is elfogadható.*

10. Hunyadi Mátyás külpolitikája

Összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

a) A) Cseh Királyság; B) Német-Római Császárság; C) Török Birodalom (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

b) perszonálunió: D *vagy* A; támadóháború: B *vagy* A; védekezés: C (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)

c) A német-római császári cím megszerzése *vagy* III. Frigyes kiszorítása, befolyásának csökkentése *vagy* Új birodalmi súlypont létrehozása. (0,5 pont)

d) A török elleni védekezés mellett a Német-Római császári cím megszerzése, európai összefogás szervezése a török kiűzésére. (1 pont) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*

11. Történelmi fogalmak felismerése

Elemenként 1 pont, összesen **6 pont**

Helyes válaszok:
a) fekete sereg
b) kancellária
c) királyi kincstár adója
d) koronavám
e) perszonálunió
f) háramlási jog *(a háramlás is elfogadható)*

12. Hunyadi Mátyással hadakozó uralkodók

Elemenként 0,5 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

III. (Habsburg) Frigyes, német-római császár: 3, 6
Podjebrád György, cseh király: 5, 7
II. Mohamed, török szultán: 1, 2, 4, 8

13. Hunyadi Mátyás uralkodása

Elemenként 1 pont, összesen **3 pont**

Helyes válaszok:

a)

1.	**2.**	**3.**
C	A	B

(Helyes sorrend esetén: 1 pont)
b) B
c) országgyűlés *vagy* rendi gyűlés

14. Mátyás király uralkodása

Elemenként 0,5 pont, összesen **5 pont**

Igaz vagy hamis?

Helyes válaszok:

Igaz: b), d), e), h), j)

Hamis: a), c), f), g), i)

15. Hunyadi Mátyás és a reneszánsz

Elemenként 0,5 pont, összesen **4 pont**

Helyes válaszok:

a) Visegrád
b) Buda
c) humanizmus
d) Szilézia
e) Vitéz János
f) Corvina/Corvinák (Elfogadható még: corvina / corvinák / korvina / korvinák.)
g) Firenze
h) Bécs

16. Mátyás uralkodásához köthető személyek

Elemenként 1 pont, összesen **10 pont**

			1.	C	O	R	V	**I**	N					
		2.	S	Z	I	L	Á	**G**	Y	I				
						3.	P	**A**	N	N	O	N	I	U	S
			4.	V	I	T	É	**Z**						
		5.	K	I	N	I	Z	**S**	I					
6.	P	O	D	J	E	B	R	**Á**	D					
				7.	A	R	A	**G**	Ó	N	I	A	I	
						8.	B	**O**	N	F	I	N	I	
						9.	I	**S**	T	V	Á	N		

1. Corvin
2. Szilágyi
3. Pannonius
4. Vitéz

5. Kinizsi
6. Podjebrád
7. Aragóniai
8. Bonfini
9. István

A megfejtés: Igazságos.

17. Értekezés Hunyadi János és Mátyás király törökellenes küzdelmeiről!

Összesen **15 pont**

Értékelési szempontok:

- Az értekezés tartalmi és formai követelményeinek betartása
- Megfelelő tudományos-irodalmi nyelv használata
- Konkrét történelmi adatok felhasználása, eseményeket alakító tényezők feltárása, tájékozódás térben és időben
- Személyes vélemény kifejezése érveléssel
- Téma és szöveg kapcsolata, összefüggése
- Összefüggő, logikus érvelés
- Nyelvhelyesség, helyesírás

Megjegyzés: *A javítókulcs adataitól eltérő bármilyen helyes válasz elfogadható!*